

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui

2024-..... Nr.
Į 2024-03-25 Nr. S-2024-1273

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos
apsaugos ministerijos
Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministerijos
Lietuvos savivaldybių asociacijai

Į 2024-04-02 Nr. S-969

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO AUDITO KOMITETO SPRENDIMO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija), atsakydama į Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto 2024 m. kovo 25 d. raštą Nr. S-2024-1273 ir kartu pateiktą Lietuvos Respublikos Seimo audito komiteto 2024 m. kovo 20 d. posėdžio, kuriame svarstyta Valstybės kontrolės parengta 2023 m. gruodžio 1 d. valstybinio audito ataskaita Nr. VAE-7 „Vaistų prieinamumas gyventojams“, (toliau – posėdis) protokolo Nr. 141-P-3 išrašą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2024 m. balandžio 2 d. raštą bei kartu su raštu pateiktą posėdžio protokolo išrašą Nr. 111-P-3, teikia informaciją dėl posėdžio protokolo išrašo Nr. 111-P-3 pateiktų siūlymų įgyvendinimo.

Dėl PSDF biudžeto rezervo vaistų perkėlimo iš Rezervinio sąrašo į Kompensuojamųjų vaistų sąrašą.

Išnagrinėję Audito komiteto sprendime pateiktą pasiūlymą apsvarstyti galimybes skirti iš PSDF biudžeto rezervo trūkstamą finansavimą, reikalingą vaistams perkelti iš Rezervinio sąrašo į Kompensuojamųjų vaistų sąrašą, pritartume Vyriausybės pateiktai nuomonei, kad PSDF biudžeto rezervo lėšos gali būti naudojamos tik pagal fiskalinės drausmės laikymąsi reglamentuojančių teisės aktų (Europos Sąjungos direktyva, nustatanti reikalavimus valstybių narių biudžetams, Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo įstatymas ir Lietuvos Respublikos fiskalinės drausmės įstatymas) nuostatas. Sprendimai dėl PSDF biudžeto rezervo lėšų panaudojimo turi būtų tvarūs (lėšos gali būti naudojamos tais atvejais, kai kitais metais užtikrinamas atitinkamos srities finansavimo PSDF biudžeto lėšomis tęstinumas), tokiu būdu fiskalinės drausmės laikymosi reikalavimų atitikimą kontroliuoja Finansų ministerija ir Valstybės kontrolė.

Biudžetinė įstaiga
Vilniaus g. 33
LT-01402 Vilnius

Tel. +370 800 66 004
El. p. ministerija@sam.lt, <https://sam.lrv.lt>
E. pristatymo dėžutės adresas 188603472

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 188603472

Dėl fizinio vaistų prieinamumo gyventojams.

Sveikatos apsaugos ministerija 2024 m. įvertino vaistinių skaičių, tenkanti 100 000 gyventojų. Vidutiniškai **42 vaistinės** tenka 100 000 gyventojų (vertintos 60 savivaldybių). Mažiausias vaistinių skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų yra Panevėžio (21), Klaipėdos (20) ir Alytaus (14) rajonų savivaldybėse. Didžiausias vaistinių skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų yra Druskininkų (69), Palangos miesto (66), Alytaus miesto (60), Joniškio raj. (60), Prienų raj. (60) ir Kauno miesto (61) savivaldybėse. Svarbu paminėti, jog 2023 m. duomenimis¹ vidutinis Europos Sąjungos valstybių narių vidurkis yra **32 vaistinės**, tenkančios 100 000 gyventojų. Vokietijoje (22), Estijoje (36), Lenkijoje (35), Suomijoje (15). Didesnis nei Lietuvoje vaistinių prieinamumas yra tik Graikijoje (97), Kipre (63), Ispanijoje (47), Maltoje (46), Bulgarijoje (45) ir Latvijoje (43). Taip pat pažymėtina, jog nuo 2019 m. tam tikrais nereceptiniais vaistiniais preparatais gali prekiauti ir kiti juridiniai asmenys (pvz. degalinės, maisto prekių parduotuvės ir kt.), įrašyti į Vaistinių preparatų mažmeninės prekybos įmonių sąrašą. Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos duomenimis minėti asmenys nereceptiniais vaistiniais preparatais prekiauja 1026 veiklos vietose.

Dėl alternatyvių vaistų prieinamumo priemonių gyventojams – nuotolinė prekyba.

Sveikatos apsaugos ministerija, siekdama įgyvendinti Valstybės kontrolės pavestas priemones, bendradarbiaudama su Valstybine vaistų kontrolės tarnyba ir Vilniaus universiteto Medicinos fakultetu 2024 m. balandžio 3 d. inicijavo gyventojų apklausą, kurios rezultatai, tikime, prisidės prie nuotolinės prekybos vaistais pagal sveikatos priežiūros specialisto išrašytus elektroninius receptus skatinimo. Gautus apklausos rezultatus aptarsime su socialiniais partneriais, savivaldybių atstovais bei vaistines ir pacientus vienijančiomis asociacijomis. Manome, jog apklausos rezultatai padės išgryninti problemas, su kuriomis susiduria gyventojai, norėdami įsigyti vaistus nuotoliniu būdu, atitinkamai planuojama aktyvi komunikacijos kampanija bei teisės aktų ir/ar informacinių sistemų pakeitimai.

Dėl alternatyvių vaistų prieinamumo priemonių gyventojams – vaistų išdavimas (pardavimas) per pirminės sveikatos priežiūros įstaigas, esančias kaimo vietovėse.

Sveikatos apsaugos ministerija taip pat inicijavo vaistinių apklausą, siekiant sužinoti pirminės sveikatos priežiūros padalinių, per kuriuos vykdomas kaimo vietovių aprūpinimas vaistais, skaičių. Šiuo metu vaistinių pavidimo sutartys sudarytos su 121² pirminės asmens sveikatos priežiūros padaliniais. Sveikatos apsaugos ministerija kartu su socialiniais partneriais aptars šį alternatyvų vaistų įsigijimo būdą, savivaldybių atstovams bus papildomai pristatyta informacija apie vaistinių pavidimo sutartis, taip pat aptarsime kitus alternatyvius vaistų įsigijimo būdus.

Dėl aktyvesnės komunikacijos.

Sveikatos apsaugos ministerija kartu su Valstybine ligonių kasa, Valstybine vaistų kontrolės tarnyba bei Registru centru (vėliau tikimės, įsitrauks ir kiti socialiniai partneriai) pradėjo

vykdyti aktyvią komunikaciją, susijusią su vaistų prieinamumo gerinimu (įgaliojimų suteikimas, nuotolinė prekyba ir t.t.) tiek pacientams, tiek sveikatos priežiūros specialistams, tiek savivaldybių atstovams. 2024 m. gegužės 28 d. Sveikatos apsaugos ministerija informacijos sklaidos kanalais išplatino pranešimą apie poreikį einantį vaistinę turėti pasą arba asmens tapatybės kortelę³.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta dėl vaistinių preparatų prieinamumo, Lietuva lyginant su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis turi tikrai gerą vaistinių prieinamumą. Sutinkame, kad gal ne visose Lietuvos savivaldybėse jis yra tolygus, tačiau aktyviai skatinsime gyventojus naudotis alternatyviais vaistų įsigijimo būdais (pvz., įsigyti vaistinius preparatus nuotoliniu būdu), įtraukiant pačius gyventojus, jų artimuosius ir juos supančią bendruomenę, kurie padėtų užtikrinti gerą vaistų prieinamumą.

Dėl farmacinės rūpybos.

Sveikatos apsaugos ministerija planuoja nuosekliai plėsti farmacinės rūpybos paslaugas ir yra numačiusi paslaugų plėtros planą iki 2029 m. Ministerija, suprasdama farmacinės rūpybos plėtros poreikį ir atsižvelgdama į Seimo Audito komiteto 2024 m. kovo 21 d. posėdžio protokolo 3 punktą, pakartotinai įvertino galimybes ankstinti farmacinės rūpybos paslaugų įdiegimo terminus.

Farmacinės rūpybos paslaugų diegimo terminai yra numatyti siekiant sudaryti sąlygas teikti veiksmingas ir kokybiškas farmacinės rūpybos paslaugas. Manome, kad numatyti terminai yra racionalūs, pagrįsti ir farmacinės rūpybos paslaugų plėtra proporcinga siekimam tikslui – skatinti racionalų vaistinių preparatų vartojimą, pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, lėtinių ligų valdymą, lėtinėmis ligomis sergančių pacientų gyvenimo kokybę, sumažinti eiles pas sveikatos priežiūros specialistus, sudaryti sąlygas bendradarbiauti vaistininkui, sveikatos priežiūros specialistui ir pacientui.

Svarbu pažymėti, kad siekiant sėkmingai įdiegti farmacinės rūpybos paslaugas, kurios būtų realiai veikiančios ir leidžiančios pasiekti laukiamą rezultatą, nepakanka parengti teisės aktų, papildomai būtina sukurti visą sistemą minėtoms paslaugoms funkcionuoti – patobulinti Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos (toliau – ESPBI IS) e. recepto posistemę, vaistinėms prisitaikyti savo informacines sistemas, neformaliojo švietimo įstaigoms parengti atitinkamas mokymų programas ir atitinkamai vaistininkams išklaudyti mokymus. Taip pat labai svarbu gerinti tarpprofesinį (gydytojų ir vaistininkų) bendradarbiavimą ir pacientų įsitraukimą. Tuo tikslu yra būtinas nuolatinis farmacinės rūpybos paslaugų viešinimas.

Pažymime, kad 2024 m. jau yra reglamentuota farmacinės rūpybos paslauga dėl tęstinio receptinių vaistinių preparatų išdavimo (pardavimo) (SAM 2024 m. balandžio 22 d. įsakymas Nr. V-450). Taip pat šiuo metu tobulinama, atsižvelgiant į įgytą patirtį, įteisinta farmacinės rūpybos paslauga ikvepiamuosius vaistinius preparatus vartojantiems pacientams, kurią planuojama patvirtinti jau š. m. III-čią ketvirtį.

2025 m. planuojama reglamentuoti naują farmacinės rūpybos paslaugą – individualių dozių paruošimas pagal paskirtą gydymą.

2026 m. planuojama reglamentuoti vaistų vartojimo peržiūros, pacientui paskyrus naują vaistinį preparatą, farmacinės rūpybos paslaugą.

2027 m. planuojama reglamentuoti dar vieną farmacinės rūpybos paslaugą – lėtinių ligų valdymo paslaugą.

Kaip jau buvo minėta, reglamentavus atitinkamas farmacinės rūpybos paslaugas reikalinga jas įveikinti, integruojant į sveikatos priežiūros sistemą.

Dėkojame, kad atkreipėte dėmesį į visuomenei svarbius klausimus.

Viceministras

Aurimas Pečkauskas

Kristina Povilaitienė, tel. (+370 5 205 5292) , el. p. kristina.povilaitiene@sam.lt

¹ [ABDA ZDF 2023 Brosch english.pdf](#)

² Remiantis 2024 m. gegužės mėn. sveikatos apsaugos ministerijai vaistinių pateiktais duomenimis

³ <https://sam.lrv.lt/lt/news/ministerija-primena-eidami-i-vaistine-isigyti-receptuose-israsytu-vaistu-nepamirskite-asmens-dokumento/>